

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ВЗАЄМВІДНОСИН «ВИКЛАДАЧ – СТУДЕНТ» ТА ЯКІСТЬ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Л.В. Завгородній, В.Д. Марковський, В.В. М'ясодов
Харківський національний медичний університет

Сучасний етап розвитку суспільства потребує підготовки спеціалістів із широким гуманітарним мисленням, здатних виконувати професійну діяльність з урахуванням як економічної і творчої складової успіху, так і прагнення до індивідуальної самореалізації. Саме це диктує необхідність підготовки кваліфікованого та професійно-мобільного спеціаліста з високим ступенем адаптаційної спроможності до конкурентних відносин на ринку праці.

Сучасні педагогічні інновації, які спрямовані на суттєве поліпшення якості навчального процесу, передбачають розвиток нової освітньої парадигми, орієнтованої на перехід від освіти, центрованої на викладанні, до освіти, центрованої на навчанні. У цьому контексті передбачається зміна ролі викладача, який стає систематизатором, керівником та куратором студентів. Взагалі, мова повинна йти про переорієнтацію процесу навчання від «технізованого» отримання чергової порції знань до посилення ролі особистості як учня, так і викладача. Саме єдність професійних інтересів цих суб'єктів є найголовнішою передумовою успішності освітнього процесу та досягнення тих параметрів, які підтверджують якість цього процесу.

Серед пріоритетів Європейського процесу освіти на наступне десятиріччя визначено студентоцентроване навчання. У звіті «Тенденції 2010: Десять років змін у Європейській вищій освіті» описані тенденції, що пов'язані з введенням такого навчання [1]. Провідними з них слід вважати: зміщення акцентів від викладача й того, що викладається, до учня та того, що вивчається; різноманітність відносин між учителем та учнем, в силу чого вчитель стає помічником, де відповідальність за навчання спільна, і процес навчання обговорюється; позиціонування учнів як особистостей – враховується їх досвід, особливості, здібності сприйняття, інтереси та потреби; можливість учнів «конструювати» свій власний досвід за допомогою активного навчання, рефлексії, а також за допомогою знахідок і відкриттів; акцентування на міжпредметність з метою досягнення більш високого рівня базових умінь та знань; залучення студента до процесу вибору того, що буде вивчати; орієнтація на результати, ніж на вхідні фактори; визначення, що процес навчання є не тільки передачею знань, але й більш глибоким розумінням та формуванням критичного мислення; сприяння розвитку змішаних навчальних моделей, де навчання передбачається протягом усього життя.

Не менше значущим щодо отримання якісних результатів навчання є впровадження партнерських взаємовідносин між педагогом та студентом як інноваційної форми взаємодії учасників навчального процесу. Такий підхід дозволяє будувати відносини викладач – студент як відносини незалежних особистостей з досягнення спільної мети на засадах рівності та добровільності учасників

освітнього процесу; дає можливість студенту реалізувати індивідуально-особистісний розвиток; передбачає розподіл права вибору і відповідальності за прийняття рішень, що дозволяє їм рівною мірою, але в різних аспектах брати участь у проектуванні, організації і здійсненні діяльності, що веде до їх особистісного розвитку.

Таким чином, вищезазначене зміщення акцентів в освітньому процесі повинно привести до розвитку методичного, організаційного та технологічного забезпечення, а також зміни ролі викладача. Разом зі збереженням свого колишнього рольового статусу викладач покликаний забезпечити більш високі рівні консультування та мотивації учнів у тому, що відноситься до критичного відбору інформації, її джерел, організації адекватних навчальних ситуацій, ліквідації виявлених прогалин. Викладач реалізує нову функцію керівника та консультанта студента у справі придбання ним тих чи інших компетенцій, стає систематизатором знань і куратором студентів. У свою чергу, освітній процес вимагатиме від студентів більшого залучення, розвитку вміння працювати з оригінальною інформацією, користування різноманітними формами доступу до інформації та її оцінювання.

Література

1. Trends 2010: A decade of change in European Higher Education by Andree Sursock and Hanne Smidt. EUA Publications 2010.